

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 9 och 9 a § i lagen om utkomststöd

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2011 en proposition med förslag till lag om ändring av 9 och 9 a § i lagen om utkomststöd (RP 69/2011 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- bostadsråd Raimo Kärkkäinen, social- och hälsovårdsministeriet
- forskarprofessor Susan Kuivalainen, Institutet för hälsa och välfärd
- specialmedarbetare Ellen Vogt, Finlands Kommunförbund
- utvecklingschef Jukka Haapakoski, Finlands Arbetslöshets Samarbetsorganisation-TVY
- verksamhetsledare Heljä Sairisalo och ordförande Eija Tuominen, Förbundet för Ensamstående Föräldrar rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om utkomststöd ändras så att utkomststödet grunddel höjs i enlighet med regeringsprogrammet. Enligt förslaget ska grunddelen höjas med sex procent jämfört med nivån på det stöd som betalas ut 2011.

Dessutom avses ensamförsörjare få grunddelen för en ensamstående vuxen plus tio procent.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2012 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2012.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Propositionen ingår i regeringsprogrammets övergripande mål att förbättra grundtryggheten för att bekämpa fattigdom och utslagning. Inom ramen för det höjs utkomststödet grunddel och

arbetslöshetsersättningen och förbättras bostadsbidraget.

Utkomststödet grunddel släpar efter den allmänna inkomstutvecklingen, vilket har bidragit till att allt fler ligger under den relativa fattigdomsgränsen och att risken för att dessa män-

niskor marginaliseras ökat. Därför anser social- och hälsovårdsutskottet att nivåhöjningen av utkomststödet från ingången av 2012 absolut behövs och att den är synnerligen motiverad. Ensamförsörjare löper större fattigdomsrisk än befolkningen i övrigt och därför är den extra höjning av grunddelen för ensamförsörjare som lagförslaget innebär särskilt lovvärd, eftersom risken därmed minskar.

Högre utkomststöd är ett viktigt instrument när det gäller att förebygga ökande fattigdom. Utskottet betonar ändå att de primära förmånerna bör vara så pass höga att utkomststöd, som kommer i sista hand, bara behövs i undantagsfall och att hjälpbehovet bara är kortvarigt. Dessutom är det viktigt att man finner sådana lösningar på hur löneinkomster och sociala trygghetsförmåner kan jämkas samman som gör det lättare för dem som får utkomststöd att få jobb.

Hela 43 procent av dem som får utkomststöd är ensamstående män. Enligt färsk siffror är det framför allt i gruppen unga vuxna som stödtagarna ökar. Det är särskilt ungdomarnas och de ensamma männens situation som mottagare av utkomststöd som måste uppmärksammas, menar utskottet.

Användningen av förebyggande utkomststöd måste betonas särskilt när anvisningarna om utkomststöd ses över. Förebyggande utkomststöd kan förhindra uppkomsten av ett mer långvarigt

bidragsbehov. Kommunerna bör också ha enhetlig och tillräckligt strängt övervakad tillämpningspraxis som innebär att tillfälliga inkomster som familjens barn får t.ex. för sommarjobb eller i stipendium inte medför avdrag från familjens utkomststöd.

Enligt propositionen uppskattas det inte ske några förändringar i antalet stödtagare trots att utkomstskyddet för arbetslösa höjs. Vidare framför regeringen att förbättringarna av utkomstskyddet för arbetslösa och det övriga utkomstskyddet emellertid för sin del minskar behovet av utkomststöd, uppskattningsvis med 44 miljoner euro. Utskottet anser det vara viktigt att man noga följer hur de höjda förmånerna påverkar antalet mottagare av utkomststöd. Vidare anser utskottet att de ekonomiska konsekvenserna av ändringarna ska beaktas när lagstiftning som gäller utkomststöd bereds. Användningen av höjningar bör analyseras med avseende på lagstiftningens genomslag, och dessutom bör man ur den statliga och kommunala ekonomins synvinkel lägga fram en uppskattning av hur stor del av höjningarna som återförs till de offentliga finanserna genom beskattning av inkomster och konsumtion.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 28 oktober 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna (delvis)
Sanni Grahn-Laasonen /saml
Arja Juvonen /saf
Laila Koskela /saf
Sanna Lauslahti /saml
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd

Lasse Männistö /saml
Annika Saarikko /cent
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /saml
Anu Vehviläinen /cent
Erkki Virtanen /vänst
ers. Ari Jalonen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Esko Salo.